

ШЛЯХИ НАБЛИЖЕННЯ ОБОРОННОЇ ТА ВІЙСЬКОВОЇ ОСВІТНЬОЇ СФЕР УКРАЇНИ ДО СТАНДАРТІВ НАТО

Вінницький національний технічний університет

Анотація

У роботі розглянуто шляхи наближення оборонної та військової освітньої сфер України до стандартів НАТО.

Ключові слова: НАТО, стандарти НАТО, Збройні Сили України, оборонна та військова освітня сфера.

Abstract

The article discusses the ways to bring Ukraine's defense and military education spheres closer to NATO standards.

Keywords: NATO, NATO standards, the Armed Forces of Ukraine, defense and military education.

Вступ

В умовах постійної загрози російської агресії проти України стає надзвичайно важливим забезпечення безпеки та захисту країни. В цьому контексті членство в НАТО визнається як потенційно дієвий інструмент для досягнення цієї стратегічної мети. Наближення оборонної та військової освітньої сфер України до стандартів НАТО стає необхідним кроком на шляху до членства в Альянсі, оскільки це сприятиме покращенню боєготовності та ефективності Збройних Сил країни. Мета даного дослідження полягає у глибокому аналізі шляхів наближення оборонної та військової освітньої сфер до стандартів НАТО в умовах війни. Для досягнення цієї мети передбачається проведення аналізу переваг та недоліків членства України в НАТО, ідентифікація основних проблем та недоліків у сфері оборонної та військової освіти, а також розробка конкретних рекомендацій з їх подолання. Цей процес є важливим для забезпечення національної безпеки та підвищення обороноздатності країни в умовах загострення військово-політичної ситуації у регіоні.

Результати дослідження

Забезпечення безпеки та захисту України має критичне значення для НАТО та його членів, оскільки Російська агресія проти України порушує міжнародне право та загрожує світовій безпеці. Спількування НАТО рішуче вимагає припинення війни та виведення російських військ з українських територій, а також поваги до прав людини та надання гуманітарної допомоги місцевому населенню. Альянс не визнає анексії Криму та підтримує суверенітет та територіальну цілісність України. Позиція НАТО щодо цього зазначена на офіційному веб-сайті. У 2023 році була утворена Рада Україна – НАТО як правонаступниця Комісії Україна-НАТО, що свідчить про зміцнення політичних зв'язків та інтеграцію України до НАТО. Рада Україна стала рівноправним учасником разом із країнами-членами НАТО і може бути скликана на консультації у випадку кризових ситуацій. Перше засідання Ради Україна – НАТО відбулося на Вільнюському саміті у липні 2023 року [1]. Головним трендом у сучасній системі військової освіти України є наближення її стандартів, оборонної та військової освітньої сфер в тому числі, до рівня найбільш розвинених країн-членів НАТО. При визначенні шляхів цього, виявлення проблем та недоліків у сфері оборонної та військової освіти стає критичним завданням, оскільки ці проблеми впливають на боєготовність та ефективність Збройних Сил. Серед найважливіших проблем варто відзначити постійний відтік офіцерських кадрів з лав Збройних Сил України, що призводить до неуккомплектованості як первинних офіцерських посад, так і посад у військовому управлінні. Недосконалість вибору змісту освіти та навчання не враховує сучасні тенденції розвитку безпекового та стратегічного середовища, що ускладнює підготовку

офіцерів для майбутніх викликів. Також важливими є перешкоди у міжвідомчій взаємодії та координації, відсутність законодавчого закріплення стандартів професійної військової освіти, недостатній рівень теоретичних знань та практичних навичок офіцерів, а також низький рівень забезпечення кар'єрного зростання офіцерського корпусу. Ці проблеми потребують комплексного та системного підходу для їх вирішення та покращення обороноздатності країни [2].

Не дивлячись на те, що війна з Росією відкрила недоліки та вразливості Збройних Сил України, національне бажання до набуття членства в НАТО та відповідності його стандартам залишається актуальним. Реформування Збройних Сил України за зразком країн Альянсу має виправдання, оскільки ці країни мають значний досвід у проведенні сучасних бойових операцій. Важливість реформування полягає у підвищенні боєздатності Збройних Сил України та їхньої ефективної співпраці з силами НАТО, що створює можливості для ефективного захисту України від зовнішніх загроз. Розвиток тісних стосунків з країнами Альянсу сприятиме наближенню до членства в НАТО, що має потенційно значний вплив на обороноздатність країни та безпеку регіону [3].

Очікувані результати вступу в НАТО включають забезпечення безпеки та захисту від зовнішніх загроз, що суттєво знижує ризик війни проти України, особливо з боку агресивних держав, таких як Росія. Абсолютна ліквідація можливості зовнішньополітичних провокацій проти України з боку Росії також є одним із очікуваних результатів. Додатково, членство в НАТО відкриває доступ до ресурсів та технологій, що можуть позитивно вплинути на економіку країни, та надає можливість співпраці з іншими країнами-членами НАТО. Ураховуючи переваги членства в НАТО, варто враховувати можливі недоліки, такі як високі витрати на військову підготовку та можливість збільшення напруженості відносин з деякими країнами. Проте переваги вступу в НАТО значно переважають недоліки, і цей процес є важливим для досягнення високих стандартів в різних сферах, включаючи обороноздатність та демократію, які діють у країнах-членах НАТО [3].

Отже шляхи наближення оборонної та військової освітньої сфер України до стандартів НАТО:

Командування: Впровадження стандартних процедур НАТО для планування та проведення операцій є ключовим напрямком наближення оборонної та військової освіти України до вимог Альянсу. Це передбачає не лише прийняття відповідних технічних рішень, але й підвищення здатності керівників приймати обґрунтовані стратегічні рішення та координувати дії в умовах військових операцій

Навчання: Систематичне підвищення кваліфікації військовослужбовців та розвиток їхніх мовних навичок є важливими аспектами наближення освітньої системи до стандартів НАТО. Особлива увага приділяється технічній та спеціалізованій підготовці, що сприяє підвищенню рівня професійної компетентності військових кадрів

Військова доктрина: Перегляд військової доктрини з урахуванням стратегічних цілей України та акцент на спільних операціях є важливим кроком у наближенні до стандартів НАТО. При цьому особлива увага приділяється сумісності з іншими країнами Альянсу та впровадженню сучасних технологій військового виробництва та бойового застосування.

Оборонні закупівлі: Інвестування в нову техніку та обладнання, модернізація існуючого озброєння та придбання сучасних систем західного виробництва є важливими компонентами стратегії наближення оборонної сфери України до стандартів НАТО. Такі заходи спрямовані на забезпечення відповідності технічним та технологічним вимогам Альянсу.

Управління: Модернізація систем управління, удосконалення практики найму та підготовки військовослужбовців, а також забезпечення медичного обслуговування та житла є необхідними кроками для покращення ефективності та умов життя військовослужбовців. Це допоможе забезпечити високий рівень готовності та бойової здатності Збройних Сил України у відповідності зі стандартами НАТО [4].

Висновки

Наближення оборонної та військової освіти України до стандартів НАТО є ключовим для забезпечення національної безпеки та її захисту від зовнішніх загроз. Реформи в цій сфері потребують комплексного підходу та системних змін, зокрема у командуванні, навчанні, військовій доктрині, оборонних закупівлях та управлінні. Враховуючи ризики та вигоди членства в НАТО, необхідно приділяти особливу увагу фінансуванню, співпраці з країнами-членами та підвищенню престижу військової служби.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Relations with Ukraine. NATO. URL: https://www.nato.int/cps/en/natolive/topics_37750.htm (date of access: 12.03.2024).
2. Плохута І. РОЗВИТОК СИСТЕМИ ПРОФЕСІЙНОЇ ВІЙСЬКОВОЇ ОСВІТИ ЗА СТАНДАРТАМИ НАТО. Військова освіта. 2021. С. 222–233. URL: <https://doi.org/10.33099/2617-1783/2021-43/222-233> (дата звернення: 12.03.2024).
3. Як розвивається інтеграція України до НАТО за нових геополітичних умов. АрміяInform – Інформаційне агентство АрміяInform. URL: <https://armyinform.com.ua/2022/06/28/yak-rozvyvayetsya-integraciya-ukrayiny-do-nato-za-novyh-geopolitychnyh-umov/> (дата звернення: 12.03.2024).
4. Головей В. Реформування Збройних сил як пріоритетне завдання для забезпечення національної безпеки України в умовах збройного конфлікту. Геополітика України: історія в сучасність: зб. матеріалів Всеукр. наук.-практ. конф. Львів : ІЄД, 2017. С. 64–86

Григорук Надія Романівна – студентка групи 2БС-226, факультет інформаційних технологій та комп'ютерної інженерії, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: grigoruknadia15@gmail.com

Науковий керівник: **Корнієнко Валерій Олександрович** – доктор політичних наук, професор, завідувач кафедри соціально-політичних наук, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, e-mail: valkorney1958@gmail.com

Hryhoruk Nadiia - student of group 2BS-22b, Faculty of Information Technologies and Computer Engineering, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: grigoruknadia15@gmail.com

Supervisor: **Kornienko Valerii** – Dr. of Political Sciences, Professor, Head of the Department of Social and Political Sciences, Vinnytsia National Technical University, Vinnitsa, e-mail: valkorney1958@gmail.com